Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

mmv@eduskunta.fi

E 11/2019 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus asetusten (EU) N:o 1307/2013 ja N:o 1308/2013 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä komissiolle toimitettavien tietojen ja asiakirjojen tiedoksiantamisen osalta annetun täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2017/1185 muuttamiseksi (markkinoiden avoimuus)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt lausuntoa yllä mainitusta valtioneuvoston selvityksestä (E-kirje 11/2019 vp, 24.5.2019). Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) esittää lausuntonaan seuraavaa.

Kuten perusmuistiossa todetaan, tietojen toimittamiselle asetettu volyymikynnys (2 % EU:n kokonaistuotannosta ja -kulutuksesta) voi vaikuttaa Suomen mahdollisuuteen vaatia teollisuuden ja kaupan toimijoita toimittamaan liitteissä täsmennettyjä tietoja. On siis epäselvää, minkä tuotteiden osalta ehdotetut muutokset tosiasiassa lisäisivät elintarvikeketjun hinta- ja määrätietojen läpinäkyvyyttä Suomessa.

Elintarvikeketjun eri toimialojen rakenteissa on eroja, ja todennäköisesti ainakin osalla liitteissä täsmennettyjen tuotteiden markkinoista ostajia on lukumääräisesti vähän. Kuten perusmuistiossa todetaan, elintarvikkeiden vähittäismyynnin markkinat ovat keskittyneet, mistä syystä kaupan ostohintoja koskevien tietojen julkaiseminen ei olisi mahdollista. Perusmuistiossa mainittujen tietosuojaan liittyvien perusteiden ohella markkinatietojen julkaisun rajoittaminen eri tuotteiden ja tuotantoportaiden osalta voi olla tarpeen myös markkinoiden kilpailullisuuden säilyttämiseksi. KKV:n näkemyksen mukaan jatkossakin tulisi varmistaa, ettei asetuksessa mainittuun tarkoitukseen kerättyjä tietoja luovuteta tai julkaista avoimesti, jos niistä on pääteltävissä yksittäisten yritysten hinta- ja volyymitietoja ja tietojen kerääminen siten lisäisi markkinoiden keinotekoista läpinäkyvyyttä kilpailun toimivuuden kannalta epäsuotuisaan suuntaan. Arvioitaessa mahdollisuuksia jakaa kerättyjä tietoja tulisi ottaa huomioon myös muut jo saatavilla olevat markkinatiedot.

KKV:n käsityksen mukaan komissiolle toimitettavat hintatiedot toimitetaan Suomessa nykyisellään viranomaisille, jotka raportoivat tiedot edelleen Euroopan unionin toimielimille. Komissio ehdottaa, että asetuksen (EU) N:o 1185/2017 9 artiklaan lisättäisiin uusi 1a. kohta, jonka mukaan jäsenvaltiot voisivat delegoida hinta- ja määrätietojen toimittamisen komission tietojärjestelmään myös ”toimijoille” (”operators”, käännös perusmuistiosta). Käsitettä ei ole määritelty tarkemmin komission ehdotuksessa tai valtioneuvoston selvityksessä, mutta KKV:n tulkinnan mukaan sillä viitataan yksittäisiin markkinatoimijoihin, jotka toimittaisivat omat tietonsa suoraan komission tietojärjestelmään. Ehdotuksen johdantolauseen 11 mukaan tiedot toimitet-

taisiin jäsenvaltioiden valvonnassa. Tältä osin ehdotukseen ei liity selviä kilpailijoiden väliseen tietojenvaihtoon liittyviä huolenaiheita.

Milla Määttä
erityisasiantuntija